

FASE 1: TREBALL PREPARATORI

INFORME DE LA SESSIÓ DE DEBAT A ORDINO

INFORME DE LA SESSIÓ DE DEBAT A ORDINO

Dia: 08/10/2025	Hora: 20.30h	Lloc: Sala La Buna - Ordino
Participació: 6 persones (5 dones i 1 home)		

Ordre del dia de la sessió

- Benvinguda institucional i presentació genèrica del procés i de la sessió **5'**
- Contextualització i explicació de la dinàmica que es realitzarà i del programa de la jornada **5'**
- Presentació d'informació de context **15'**
- Treball en grups: Identificació de característiques d'un futur a assolir/ un futur a evitar en relació als diferents àmbits de debat **30'**
- Treball en plenari: Posada en comú i classificació de les targetes **25'**
- Treball en plenari: Identificació de reptes/dificultats per assolir el futur desitjat **35'**
- Distribució d'un qüestionari d'avaluació **5'**
- Agraïments i comiat

Introducció a la sessió

Elisenda Vives i Manel Riera, copresidents del Comitè Rector del procés participatiu "Tracem el futur d'Andorra en un món que canvia", donen la benvinguda a la sessió i contextualitzen que aquest projecte té l'objectiu de definir, de manera col·lectiva, els reptes de l'Andorra dels pròxims anys.

Indiquen que aquestes sessions, organitzades amb la voluntat de recollir aportacions de la ciutadania, dels agents socials, econòmics i culturals, són una primera fase del projecte. Durant el mes de gener del 2026 s'impulsarà una assemblea ciutadana, la segona fase del procés, formada per una mostra representativa de la societat andorrana.

Yvan Lara, d'Andorra Recerca i Innovació, explica que aquest procés participatiu està impulsat des del Govern, el Consell General i els Comuns. La secretaria tècnica és assumida per Andorra Recerca i Innovació i compta amb el suport tècnic de la Secretaria d'Estat d'Igualtat i Participació Ciutadana. Afegeix que s'ha contractat a una empresa per dinamitzar les sessions sectorials i parroquials amb la ciutadania, EDAS. Remarca que aquest treball parteix d'un exercici previ de definició de reptes de futur de la societat andorrana, recollits en el procés "Andorra: reptes de futur" dut a terme l'any 2021.

Manel Gil, d'EDAS, planteja que l'objectiu de la sessió és doble:

- D'una banda, construir una visió en positiu, sobre quin és el futur desitjable en relació amb els àmbits de debat en el context andorrà.

- D'altra banda, identificar des de la perspectiva de les participants què cal tenir en compte per assolir aquest futur desitjat, és a dir, recomanacions.

Recull d'aportacions de la sessió

En relació a les visions de futur i els escenaris desitjables, es recullen les següents aportacions:

- **Salut i cohesió social:**
 - Un país on es faci una atenció integral a la salut, es promogui un envelliment saludable de la ciutadania i estigui garantida la conciliació laboral i familiar.
- **Transició energètica i medi ambient:**
 - Una Andorra que preservi el seu medi natural.
 - Un país que sigui capaç de produir energia verda, respectant el medi i la salut de la ciutadania.
- **Diversificació, transformació econòmica i digital:**
 - Una Andorra amb una economia diversificada i que no depèn només del turisme, el comerç i la construcció.
- **Habitatge, demografia, ordenament del territori i connectivitat:**
 - Una Andorra amb una xarxa viària amb menys vehicles privats i amb un millor transport col·lectiu.
 - Una Andorra amb un habitatge digne i assequible per a la seva ciutadania.
 - Una Andorra amb un creixement demogràfic sostenible, que no generi tensió a la resta de recursos com l'habitatge, la mobilitat, el medi...
- **Identitat, cultura i educació:**
 - Una Andorra en la qual la ciutadania tingui un sentiment positiu de formar-ne part, amb justícia social, on les persones que hi viuen tenen una sèrie de drets i garanties, sense cap distinció per cap supòsit social, cultural o econòmic.
 - Una Andorra amb un sistema educatiu públic, gratuït i equilibrat entre continguts formals i generals, i que doti a la ciutadania de coneixements relacionats amb la vida real, com participació ciutadana, economia personal, ètica i valors...

Per tal d'assolir aquests futurs desitjables, les persones participants fan algunes recomanacions:

- **Salut i cohesió social:**
 - Reforçar el sistema sanitari per tal que qualsevol ciutadà o ciutadana pugui ser atès per tractar qualsevol tipus de malaltia.
 - Incrementar la fiscalitat, especialment en aquelles rendes més elevades i a productes de consum específics, per tal de garantir la sostenibilitat del sistema de pensions i del sistema sanitari. S'assenyala que aquesta contribució de la fiscalitat a finançar els sistemes de benestar ha de ser visible i ha d'incrementar considerablement l'eficàcia dels sistemes.
 - Comptar amb professionals al sistema sanitari ben formats, ben remunerats i sense sobrecàrregues de treball.
 - Disposar d'un sistema de seguretat social que cobreixi la totalitat dels pagaments, que sigui àgil i on no hi hagi llistes d'espera.

- Avançar en les polítiques de conciliació laboral i familiar.
 - Garantir un envelliment saludable de la població.
 - Garantir el dret a l'avortament de les dones andorranes.
 - Reduir les llistes d'espera de les especialitats que en tenen (per exemple, de Ginecologia).
 - Promoure la prevenció i el tractament de la salut mental al sistema sanitari, facilitant l'accés a professionals de la Psicologia.
 - Lluitar contra la solitud no volguda, especialment entre els grups més vulnerables a aquesta problemàtica, com la gent gran i els joves.
- **Transició energètica i medi ambient:**
 - Controlar els accessos als parcs naturals per garantir una protecció efectiva del medi, especialment els accessos amb vehicles, i conscienciar sobre què és un parc natural.
 - Controlar el sector de la construcció i l'impacte que té sobre el medi.
 - Facilitar la instal·lació de millores energètiques als habitatges a través d'ajuts. Per exemple, per canviar les finestres i millorar l'aïllament.
- **Diversificació, transformació econòmica i digital:**
 - Promoure nous sectors econòmics, com els vinculats a la tecnologia, a la biotecnologia, a la salut i a les energies renovables, vetllant perquè siguin sectors sostenibles i ètics.
 - Atraure un turisme i un sector comercial de qualitat.
 - Digitalitzar tots els processos administratius.
 - Unificar els tràmits que són diferents en funció del comú, per exemple les sancions de circulació.
 - Impulsar la captació de talent per dotar les empreses de bons professionals.
 - Obrir en major mesura el sector econòmic cap a l'exterior del país.
- **Habitatge, demografia, ordenament del territori i connectivitat:**
 - Incrementar els recorreguts i la freqüència del transport col·lectiu nocturn.
 - Explorar models com el de Singapur, en el qual pagues una taxa elevada per disposar del vehicle privat, tot i que en aquest cas s'hauria de garantir un transport col·lectiu públic, fiable i eficient.
 - Incrementar els recorreguts i la freqüència del transport col·lectiu, així la fiabilitat del temps de pas.
 - Limitar l'entrada als nuclis urbans dels vehicles no residents a Andorra, ubicant aparcaments verticals a les entrades dels nuclis i connectats amb transport col·lectiu.
 - Regular que el cost de l'habitatge no suposi més del 25% dels salaris.
 - Regular la compra d'habitatges per part de persones no residents al país, donant prioritat a les persones que ja hi viuen i evitant l'especulació amb l'habitatge.
 - Restringir la nova construcció a través de l'ordenament del territori, lligant-la a la demanda de nova població. Que la construcció d'habitatges depengui de les necessitats de la població, i no al revés.
- **Identitat, cultura i educació:**
 - Centralitzar l'agenda de la programació cultural, de manera que s'eviti solapar actes i sigui més fàcil informar-se del que es fa al país.
 - Atraure al sistema educatiu professors/es ben formats i ben remunerats.

- Promoure la llengua, la cultura i les tradicions andorranes, alhora que es reconeixen les cultures presents al país.

Conclusions de la sessió

En l'àmbit de **la salut i cohesió social**, les participants imaginem **una Andorra que garanteix una atenció integral a la salut**, entesa no només des del vessant reactiu d'atenció a la malaltia, sinó també des de la **prevenció i la promoció d'un envelliment saludable**. El futur desitjable és el d'un país que **posa les persones al centre i on la conciliació laboral i familiar és una realitat**.

Pel que fa a **la transició energètica i el medi ambient**, les participants expressen la voluntat de **preservar el patrimoni natural** com un dels pilars fonamentals del futur d'Andorra. Es defensa una **transició energètica respectuosa amb el medi i amb la salut de les persones**, basada en la **producció d'energia verda i local** que permeti al país avançar cap a l'autosuficiència energètica sense comprometre el seu entorn.

Les visions apunten a una **Andorra amb una economia més diversificada**, menys dependent dels sectors tradicionals —turisme, comerç i construcció— i oberta a nous àmbits com **la innovació i la tecnologia**.

En relació amb **l'habitatge, la demografia, l'ordenament del territori i la connectivitat**, les aportacions manifesten una clara preocupació per **l'accés a l'habitatge digne i assequible**, reconegut com un element clau per al benestar de la ciutadania.

Es dibuixa una **Andorra amb un creixement demogràfic sostenible**, que tingui en compte la capacitat dels recursos naturals i dels serveis per donar resposta a les necessitats de la població.

La **mobilitat** és un altre element central: es proposa una **xarxa viària amb menys vehicles privats i un transport col·lectiu més eficient i accessible**, que permeti reduir la pressió sobre el medi i millorar la qualitat de vida.

Les participants descriuen **una Andorra amb un sentiment de pertinença vinculat a uns valors comuns, com la llengua, la cultura i les tradicions, però també a un sentiment positiu de justícia social**, on totes les persones gaudeixen dels mateixos drets i garanties, independentment del seu origen o situació econòmica.

El sistema educatiu hi juga un paper fonamental: es projecta **un model públic, gratuït i equilibrat**, que combini coneixements formals amb **competències pràctiques i cíviques**, com la participació ciutadana, l'ètica o l'economia personal.

Aquesta visió aposta per una **educació que formi persones conscients, responsables i arrelades al país**, contribuint a enfortir la identitat col·lectiva i la cohesió social.